
Minieconomové a pidimanažeři

Minieconomové a pidimanažeři

Působí to jako čirý nesmysl. Pětileté děti v pražské soukromé školce Bumble Bee pilují management a leadership. Anglicky. „Dvacet jedna dětí z mezinárodní jazykové školky Bumble Bee prošlo kurzem základů ekonomie,“ psaly už loni noviny. A dodávaly, že vzdělávací program bude zaměřen na onen „management a leadership“. Lidé ze školky, vzdělávacího uskupení Junior Achievement (JA) a následně i média sice ve spojitosti s programy pro předškoláky užívají těchto termínů, skutečnost je ale krapet jiná. Oč tedy v programech Ourselves a Our Families jde?

Tracy pozvala kamarádku Megan na narozeninovou oslavu, na níž měly děti přespávat. Při shánění spacáku uviděla Megan vhodný dárek pro Tracy. Maminka jí však řekla, že si na něj musí vydělat. Megan si peníze vydělávala domácími pracemi, a když si obnos našetřila, mohla dárek holčičce koupit...

Učitel kámošem. Tímto krátkým příběhem začíná čtvrtá a předposlední lekce kurzu Ourselves v Bumble Bee, který má „studentům“ mateřských škol představit ekonomickou roli jednotlivce. Poté už následují otázky k příběhu. Sedíce v polokruhu okolo volunteera – externisty z řad rodičů, kteří vedou hodiny – děti odpovídají, proč potřebovala Megan peníze našetřit, jak je vydělávala, zda ony samy spoří a jak. A plánují, co by si chtěly koupit.

Z příručky pro „volunteery“ čili dobrovolníky lze vyčíst, že si kurz Ourselves – navštěvovaný pětiletými caparty – klade následující cíle: doplnit poznatky a schopnosti z ekonomie, zvýšit žákovu povědomost o hospodaření jednotlivce, ukázat, že rozhodnutí činí jednotlivci, představit studentům peníze s důrazem na jejich vydělávání i spoření a upozornit děti na důležitost vzdělání.

Volunteer vede lekci za přítomnosti běžného učitele. V Bumble Bee využití externistů vyzdvihují, neboť se prý děti dostávají do kontaktu s lidmi z praxe. „Celý koncept Junior Achievement je založen na odbornících z oboru, kteří výuku obohacují praktickými znalostmi,“ říká ředitelka školky Vendula Mráčková, jež dříve působila ve funkci výkonné ředitelky české JA. A jedna z přispěvatelek Miho Kitagawaová ji doplňuje: „Pro děti jsou lidé zvenčí něčím novým. Přijde mi, že takhle berou výuku vážněji.“ Nicméně dětský psycholog Václav Mertin z Filozofické fakulty UK oponuje: „Bylo by šikovnější, kdyby vše realizovaly učitelky. U předškolních dětí je pro učení veledůležitý emoční vztah. Ale je pravda, že vztah dokážou děti navázat rychle.“ Z instrukcí pro volunteera vyplývá, že se má vžít do role kamaráda; sedává s dětmi na zemi, děkuje za spolupráci, po první lekci má prohlásit, jak jej těší, že si udělal spoustu přátel, a později říká, jak rád se vrací. Učitel, byť jen v uvozovkách a v mateřské škole, je v roli dětem rovného jevem takřka nevidaným. Zvláště v ČR. Kecy bez efektu? Deset dětí usedá na židličky. Nízký je i stůl, na němž zanedlouho leží dva papíry pro každého. Jeden s nálepkami amerických mincí, na druhém je pár obrázků pro vlepění správných etiket z prvního papíru. Volunteer pak přidává hodnoty a ukazuje zvětšeniny mincí, čímž připomíná lekci, ve které byly děti obeznámeny s druhy peněz. Teď si mají představit, že kamarádům kupují dárky znázorněné obrázky. Úkolem je nálepky nikláků, čtvrtáků a centů vlepit do správných políček, aby se jejich součet rovnal ceně zobrazených dáreků.

Celou hodinu, na jejímž konci dostanou prckové za odměnu kartonové kasičky, ukončuje volunteer souvětím o tom, kterak je důležité se učit a dávat tomu vše. Podobnými frázemi se manuál jen hemží. „Hard work pays off,“ hlásá nejčastěji. „Podstatnější je, aby dítě na vlastní kůži zažilo, že tvrdá práce se vyplatí. Jinak jsou to řeči, které nemají efekt,“ komentuje Mertin. České zastoupení JA na otázku týdeníku EURO, zda má smysl pětiletým ratolestem neustále opakovat fráze, odpovědělo vyhýbavě.

Po páté a poslední hodině, která se snaží žákům vysvětlit důležitost práce a pomoci bližním (včetně té finanční), následovalo slavnostní předání diplomů „mladých národohospodářů“. Prvních dvacet dětí je v březnu převzalo z rukou amerického velvyslance Richarda W. Grabera spolu s jejich prvními vizitkami. Stejný počet o rok starších kolegů absolvovalo Ourselves už loni a letos pokračovali programem Our Families. „Dokončili naši malou manažerskou akademii a byli promováni mladými ekonomy,“ směje se ředitelka Mráčková, dle níž jsou dítky na diplomy tuze pyšná. V tomto případě pýcha nevádí, říká Mertin a dodává: „Naopak, podporuji takové ceremoniály. Po roce 1989 jsme odmítli nástěnky cti i zasloužilé umělce, takže je dobře, že se dnes pokoušíme najít způsoby, jak dostat trochu obřadnosti do života. I malé děti dokážou vnímat závažnost chvíle.“ Já, město, národ. Ourselves i Our Families probíhají v ČR pouze v Bumble Bee. Vedle těchto kurzů patří do programu organizace Junior Achievement (pro děti z mateřských škol a první

až šesté třídy ZŠ) dalších šest pokročilejších programů – Our Community zkoumá odpovědnost a možnosti jednotlivce, Our City ukazuje ekonomický rozvoj plus místní byznys, Our Region se zabývá regionálními hospodářskými prostředky, Our Nation studuje situaci USA a Our Worlds zase sleduje světové zdroje, ekonomické systémy, peněžní směnu a obchod. Vymykajícím se příkladem je projekt JA Enterprise Village, v němž žáci řeší na modelových situacích obchodní problémy fiktivního společenství.

Školka, rodina, škola. Ale zpět k základnímu programu Our Families, jenž má představit ekonomickou funkci rodiny. Podle příručky pro voluntery jsou cíle následující: doplnit osnovy prvního stupně ZŠ poznatky a schopnosti z ekonomie a obchodu, pomoci žákovi pochopit, co poskytuje práce pro rodinné potřeby, zvýšit vědomí dětí o tom, jakou práci a roli v rodině kdo zastává, upozornit dítě, jak jednotliví členové rodiny přispívají k chodu rodiny, vysvětlit důležitost výtěžku pro rodinné potřeby a opět – upozornit děti na důležitost vzdělávání pro jejich vlastní budoucnost.

Chcete příklad? Aktivita čtvrté hodiny se odehrává okolo plánu města. Volunteer ukazuje postupně deset kartiček; na každé je symbol znázorňující obchod či úřad. Ptá se dětí, co je na obrázku, co obrázek znázorňuje a zda objekt splňuje naše potřeby. Dítě, jež správně odpoví, pak může symbol do mapky vložit. A následuje samostatná práce, při níž si každé dítě pomocí zmenšeniny plánu a nálepek staví vlastní město.

Tak jako Ourselves má Our Families pouze pět lekcí. V té poslední byly dětem popsány různé profese a bylo jim naznačeno, jak rodiny užívají peněz k naplnění tužeb. „Pokud jde o uvědomění určité problematiky, k níž se děti vracejí s rodiči a následně ve škole, může mít i pět lekcí vliv,“ nehaní menší počet hodin psycholog Mertin. „Ourselves i Our Families jsou součástí celé koncepce vzdělávání v Bumble Bee, nelze je tedy považovat za pouhých pět lekcí,“ doplňuje jej Markéta Pluhařová, výkonná ředitelka tuzemského zastoupení Junior Achievement, které vzniklo roku 1992, kdy nejstarší a nejrozsáhlejší neziskovou vzdělávací organizaci přivedl do Československa Tomáš Baťa. Každoročně se do programů JA (vzniklo roku 1919) zapojuje sedm milionů dětí a mladých ve věku pěti až 22 let, z nichž asi patnáct tisíc je z ČR. Všemi kurzy u nás prošlo takřka 200 tisíc studujících.

Příliš bujná reklama. Programy Junior Achievement se všemožně snaží rozvinout dětskou individualitu. „To je dobře. České školství ji svým masovým přístupem potlačuje. Přitom v jedinečnosti je síla a nejlepší využití jedincova potenciálu, takže respekt k jedinečnosti každého pokládám za důležitý posun v českém školství,“ řekl Mertin. Resumé: podle všeho probíhají v obou pražských školkách Bumble Bee dobře připravené projekty, z nichž děti pochopí, že bez práce nejsou koláče. I více. Ale používání termínů jako management, byznys nebo leadership ve spojení s pětiletými mrňaty může lehce přejít do pošklebků. Šetřit slovy se také vyplácí.